

KIELIKESKUS EDISTÄÄ VÄHEMMISTÖKIELTEN KÄYTTÖÄ

Valtakunnallisen kielikeskuksen tehtävänä on auttaa kielen kantajia koko maassa säilyttämään, elvyttämään ja kehittämään kielitaitojaan niin, että kansalliset vähemmistökielet pysyvät elävinä Ruotsissa. → Sivu 2

SUOMALAINEN VANHEMPAINVERKOSTO KÄYNNISTETTY

Verkoston tavoitteena on kutsua yhteen suomalaistaustaisia lapsia ja nuoria ja sen kautta vahvistaa suomen kieltä sekä suomalaisen kulttuurin juuria Haningessa. → Sivu 5

KOHTA ON AIKA NIMETÄ JA VALITA EDUSTAJAT DIALOGIRYHMIIN

Haningen vähemmistöpoliittisessa ohjelmassa kuvatus mallin mukaan dialogia käydään suoraan vähemmistöryhmien edustajien ja hallintojen virkamiesten välillä. → Sivu 5

NEUVONPIDOT OVAT VÄHEMMISTÖPOLITIIKAN MOOTTORI

Vallan jakaminen käytännössä. → Sivu 4

OM HANINGE PÅ SVENSKA

En sammanfattning av innehållet på svenska finns på → Sida 6-7

Kirsi Kohtala-Ghane ja Nadja Nieminen Mänty.

Kuva: Martin von Pfaler

KIELIKESKUS EDISTÄÄ VÄHEMMISTÖKIELTEN KÄYTTÖÄ

Suomen kielikeskuksen tehtävänä on auttaa kielen kantajia koko maassa säilyttämään, elvyttämään ja kehittämään kielitaitojaan niin, että kansalliset vähemmistökielet pysyvät elävinä Ruotsissa.

Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitos (Institutet för språk och folkminnen) sai vuoden 2021 lopulla tehtäväkseen perustaa kielikeskukset neljälle kansalliselle vähemmistökielille: suomalaiselle, romanille, jiddiisille ja meänkielille. **Kirsi Kohtala-Ghane** ja **Nadja Nieminen Mänty** tulivat kertomaan uudesta Suomen kielikeskuksesta ja sen toiminnasta Haningen kansallisten vähemmistöjen neuvonpitoon 14. syyskuuta.

Tämänhetkessä, vuoteen 2024 asti ulottautuvassa toimeksiannossa, keskitytään suuressa määrin kielen elvyttämiseen. Yhtenä kielikeskuksen tehtävänä on vaihtaa niin sanotun kielenvaihtoprosessin suuntaa, joka muuten ajan mukaan johtaisi vähemmistökielten heikkenemiseen ja häviämiseen.

Kohtala-Ghanen mukaan aktiivinen samaistuminen yhteiskuntaan ja jatkuva paine käyttää

arkitilanteissa enemmistön kieltä käynnistää monella kielenvaihtoprosessin, jossa puhuja yhä useammin turvautuu ruotsin kieleen oman vähemmistökielensä sijasta. Vähemmistökielen käyttö vähenee ja alkaa hiipua ja sen seurauksena kielitaidon välittäminen vanhemmilta lapsille vähitellen tyrehtyy.

Kielenvaihtoprosessi tapahtuu Kohtala-Ghanen mukaan harvoin yksilön aktiivisen valinnan pohjalta, vaan prosessi on yleisval-

SUOMEN KIELIKESKUS

Kotisivu:

<https://www.isof.se/minoritetssprak/suomi/suomen-kielikeskus>

Sähköpostiosoite:

suomenkielikeskus@isof.se

tainen ja sille on olemassa useita eri syitä. Kehityksen suunta on kuitenkin vaihdettavissa ja se onkin tehtävä, johon kielikeskus on parhaillaan pureutumassa.

Ratkaisun nimi on kielen elvyttäminen. Kielen elvyttäminen voidaan nähdä työkaluna, jolla tuetaan kielenkantajia ja kielen taitajia ja jolla kannustetaan heitä luottamaan kielitaitoonsa ja käyttämään kieltään eri tilanteissa. Tavoitteena on pyrkiä muun muassa lisäämään kieltä puhuvien ihmisten määrää ja nostamaan kielen statusta. Elvyttämisellä pyritään edistämään kielen ja kulttuurin välittämistä sukupolvelta toiselle kansallisten vähemmistöjen keskuudessa.

Kielikeskus toteuttaa elvyttämiseen liittyviä toimia kolmella tasolla. Ylimmän tason muodostavat yhteiskunta ja valtion viranomaiset, joiden toiminta-alue kattaa muun muassa lainsäädännön ja muut säädökset. Keskitason muodostavat organisaatiot, yhdistykset ja paikalliset viranomaiset, jotka vaikuttavat esimerkiksi tiedon kulkuun sekä koulujen ja esikoulujen toimintaan. Tällä tasolla järjestetään tapahtumia, levitetään kulttuuria ja tarjotaan erilaisia tukitoimenpiteitä. Alimman tason muodostavat yksilöt ja perheet, jotka päättävät, kannattaako kieltä käyttää tai opetella tai valita opetuskieleksi lapsilleen.

Kielen elvyttämiseen liittyvien toimien kohteena ovat ensisijaisesti kielenkantajat, joiden pariin lasketaan sekä kielitaitoiset, että ne, jotka eivät ole vielä oppineet kieltä. Kielikeskuksen tulee vuoteen 2024 saakka asettaa lapset ja nuoret erityiselle etusijalle. Sen rinnalla kielikeskuksen tehtävänä on tukea viranomaisia, organisaatioita ja yhdistyksiä kielen elvyttämistä koskeissa projekteissa.

Kuva: Martin von Pfaler

ATA-HAN KESKINER (C) LIITTYI NEUVONPITORYHMÄÄN

Ata-Han Keskiner astuu Petri Salosen tilalle Keskustan edustajana kansallisten vähemmistöjen neuvostossa.

– Otan tämän tärkeän ja merkityksellisen tehtävän herkkäkuuloisesti vastaan. Minun on opittava asiasta lisää. Toivon saavani tavata Haningen vähemmistöyhteiskuntien edustajia lisätäkseeni ymmärrystäni heidän kohtaamistaan vaikeuksista ja haasteista.

– Meidän poliitikkojen tulisi olla valmiita kuuntelemaan, mitä vähemmistöillä on sanottavana ja ottaa talteen heidän mielipiteitään ja kokemuksiaan. On tärkeää ottaa vastaan vähemmistöjen näkökulmat kunnioituksella ja nöyryydellä.

Lue Ata-Hanin vastaukset lyhentämättöminä Haningen kunnan suomenkielisellä kotisivulla, haninge.se/suomeksi.

Kuva: Mostphotos

NEUVONPIDOT OVAT VÄHEMMISTÖPOLITIIKAN MOOTTORI

Neuvonpitojen on tarkoitus antaa kansallisille vähemmistöille vaikutusvaltaa heitä koskevissa päätöksissä. Mutta kuinka neuvonpidot täytetään mielekkäillä asioilla?

Vähemmistöjen neuvonpidot ovat keskeinen osa vähemmistökielien elvyttämistyötä. Vähemmistölain mukaan viranomaisten tulee tarjota kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin ja niin pitkälle kuin mahdollista neuvotella niistä heidän kanssaan. Viranomaisten on käytävä kansallisten vähemmistöjen kanssa strukturoitua dialogia, jonka tavoitteena on huomioida päätöstenteossa vähemmistöjen mielipiteitä ja tarpeita.

Miten sitten neuvonpidoista tehdään mielekkäitä? **Nadja Nieminen Mänty** Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksen Suomen kielikeskuksesta antoi esimerkkejä, miten tehtävään voi tarttua aktiivisesti. Ellei vähemmistö tule kunnan luo, voi myös kunta hakeutua vähemmistön puheille. Palautteen antaminen keskusteltavana olevista asioista on myös vähintään yhtä tärkeää, kuin strukturoidun dialogin pitäminen.

Nieminen Mänty antoi useita esimerkkejä siitä, millaista tukea voi saada neuvonpitojen, erityisesti kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten kanssa pidettävien neuvonpitojen toteuttamiseen. Isofin lapsille ja nuorille suuntautuva pilottihanke Toivomuspuu käsittelee neuvonpitojen järjestämistä käytännössä, kun taas Digiteketin kampanja ”Ringar på vattnet” tarjoaa menetelmätukea neuvonpitojen järjestämiseen kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten kanssa.

Nieminen Mänty muistutti, että vähemmistö on itse oman asiansa asiantuntija. Vähemmistöjen piireissä toimivilla yhdistyksillä, äidinkielenopettajilla, pedagogeilla, vähemmistökoordinoijilla, vanhemmilla ja lapsilla on kaikilla tärkeä rooli kansallisten vähemmistöasioiden nostamisessa agendalle. Yhteistoiminta ja vahvat paikalliset järjestöt ovat mielekkäiden neuvonpitojen perusta.

Kuva: Tiia Heinola

Kuvassa vasemmalta: Jennyfer Kovala, Mona Moussavi Andersson ja Tiia Heinola.

Haningen suomalaisen vanhempainverkoston käynnistäneestä äidistä.

Haningen suomalaisen vanhempainverkoston yhtenä tehtävänä on kerätä suomalaisvanhemmilta suomalaista opetusta koskevia tärkeitä aiheita ja näkökohtia ja tuoda niitä esille kunnan kanssa käydyissä neuvonpi-doissa ja dialogeissa, sekä tarpeen vaatiessa tarjota tukea ja yhteistyötä asianomaisille kunnan yksiköille.

– Panostamme myös pienten ja suurempien tapahtumien ja aktiviteettien, kuten lapsille suuntautuvan suomalaisen musiikkikonsertin järjestämiseen, Heinola jatkaa. Tapahtumissa lapsille ja vanhemmille tarjoutuu tilaisuus tavata.

– Haluamme toivottaa kaikki lähiympäristön, eli sekä Haningen, että naapurikuntien suomalaiset perheet tervetulleiksi riippumatta siitä, ovatko he valinneet sijoittaa lapsensa suomenkieliseen toimintaan vai ei. Ei myöskään ole väliä, millä tasolla heidän suomenkielentaitonsa on, Heinola sanoo.

Haningen suomalaisen vanhempainverkoston tavoitat Facebookista samalla nimellä. Voit myös lähettää sähköpostia osoitteeseen finska.natverket@gmail.com

SUOMALAINEN VANHEMPAIN- VERKOSTO KÄYNNISTETTY

Verkoston tavoitteena on kutsua yhteen suomalaistaustaisia lapsia ja nuoria ja sen kautta vahvistaa suomen kieltä sekä suomalaisen kulttuurin juuria.

– Vihdoinkin! Nyt olemme päässeet käyntiin ja ensimmäinen aktiviteettimme toteutuu toivon mukaan pian, sanoo **Tiia Heinola** – yksi kolmesta Finska Föräldranätverketin, eli

KOHTA ON AIKA NIMETÄ JA VALITA EDUSTAJAT DIALOGIRYHMIIN

Haningen vähemmistöpoliittisessa ohjelmassa kuvatun mallin mukaan dialogia käydään suoraan vähemmistöryhmän edustajien ja hallintojen virkamiesten välillä.

Haningen suomenkielinen vähemmistö nimeää ja valitsee uudet edustajansa istun-
tokaudeksi 2024-2025 kansallisten vähem-
mistöjen neuvoston tulevassa kokouksessa
30. marraskuuta 2023. Edustajat tapaavat
asianomaisen hallinnon virkahenkilöitä dia-

logikokouksissa, joita järjestetään vähintään
kahdesti vuodessa.

Kutsu kokoukseen julkaistaan mm. Haningen
kunnan suomenkielisellä kotisivulla, haninge.
se/suomeksi. Sivulta löydät myös lisätietoja
dialogiryhmistä ja edustajien nimeämisestä.

Bild: Mostphotos

SPRÅKCENTRUM MED UPPGIFT ATT SPRIDA MINORITETSSPRÅKEN

Nationella språkcentrum ska ge språkbärare i hela landet möjligheten att behålla, ta tillbaka och utveckla sitt språk så att de nationella minoritetsspråken kan leva vidare i Sverige.

Institutet för språk och folkminnen (Isof) fick i slutet av 2021 i uppdrag av regeringen att inrätta ett språkcentrum för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska. Om detta berättade **Kirsi**

Kohtala-Ghane och **Nadja Nieminen Mänty** från Isof på samrådet för nationella minoriteter.

Den viktigaste uppgiften för språkcentrumet blir att vända den så kallade språkbytesprocessen, genom vilken minoritetsspråken försvagas och på sikt riskerar att försvinna. En språkbytesprocess innebär att talare gradvis övergår till att använda majoritetsspråket istället för sitt minoritetsspråk. Det får till följd att minoritetsspråket inte längre överförs från föräldrar till barn.

Språkbytesprocessen beror sällan på individens aktiva språkval utan är en övergripande process med flera olika orsaker, enligt Kohtala-Ghane.

Processen går att vända med hjälp av språkrevitalisering, som går ut på att stödja språkbärare att använda språket i olika sammanhang. För att vitalisera språket behöver antalet människor som talar det bli fler samtidigt som statusen för språket behöver höjas.

Revitaliseringsarbete sker på alla nivåer i samhället, från statliga och regionala myndigheter och organisationer ner till bostadsområdenas familjer och individer. Den primära målgruppen för revitaliseringsarbetet är språkbärarna, det vill säga de som både talar språket och de som ännu inte lärt sig det.

Kirsi Kohtala-Ghane

FÖRÄLDRAR STARTADE FINSKT FÖRÄLDRANÄTVERK

Nätverkets mål är föra samman barn och ungdomar med finsk bakgrund för att stärka det finska språket samt rötterna till den finska kulturen.

Finska Föräldranätverket i Haninge kommer bland annat att fånga upp viktiga diskussioner och synpunkter kring undervisningen på finska och lyfta dessa på samråds- och dialogmöten med kommunen. Nätverket erbjuder även berörda enheter inom kommunen stöd och samarbete om behov finns.

– Utöver det satsar vi på att skapa små och större arrangemang där barn och föräldrar kan träffas, samt aktiviteter såsom en finsk musikkonsert riktad till barn, säger Tiiia Heinola, en av grundarna bakom nätverket.

– Vi vill inkludera alla finska familjer i vår omgivning, inom Haninge kommun och dess grannkommuner, oavsett om man valt de finska verksamheterna i kommunen eller vilken nivå på finska man talar, fortsätter hon.

Tiiia Heinola

Bild: Martin von Pfaler

Finska Föräldranätverket i Haninge nås bäst via nätverkets Facebookgrupp med samma namn, alternativt via e-post på adressen finska.natverket@gmail.com

DAGS ATT VÄLJA REPRESENTANTER TILL DIALOGGRUPPERNA

I Haninges minoritetspolitiska program tillämpas en modell där representanter för minoritetsgrupperna genomför dialogmöten direkt med tjänstemän på förvaltningarna.

Haninges finskspråkiga minoritet nominerar och väljer nya representanter för mandatperioden 2024-2025 i det kommande samrådet den 30 november 2023.

Representanterna träffas i dialogmöten med tjänstemän på de berörda förvaltningarna minst två gånger om året.

Kontakta Haninge kommuns minoritetssamordnare Patrick Winther om du vill veta mer, patrick.winther@haninge.se.

SVERIGEFINSKT KULTURPROGRAM

Nu finns ett nytt sverigefinskt kulturprogram för hösten 2023. Hämta ditt exemplar vid kommunhusets receptionsdisk eller ladda ner det på kommunens hemsida haninge.se

SAMRÅD ÄR MINORITETSPOLITIKENS MOTOR

Minoritetssamråden är en central del av arbetet med att bevara och revitalisera minoritetsspråken. I lagen om nationella minoriteter sägs att myndigheterna ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med dem.

SYKSYN RUOTSINSUOMALAINEN KULTTUURIOHJELMA

Syksyn ruotsinsuomalaisessa kulttuuriohjelmasta löydät paljon nähtävää ja koettavaa kaikenikäisille. Syksyn tapahtumien joukossa on muun muassa konsertteja, teatteriesityksiä, luentoja ja elokuvanäytöksiä sekä suomalaiselle tangolle omistettu tanssi-ilta. Lataa ohjelma koneellesi osoitteesta **Haninge.se/suomeksi** tai hae ohjelman painettu versio kunnantalon vastaanotosta.

PUHELINNEUVONTAA SUOMEKSI

Sosiaali- ja vanhustenhallinnon suomenkielinen palvelunumero on auki tiistaisin klo 13–15 ja keskiviikkosin klo 9–11.

Palvelunumero: 08-606 77 37.

Sähköposti: infofinska@haninge.se.

YHTEYSTIEDOT / KONTAKTUPPGIFTER

Toimitus / Redaktion:

Martin von Pfaler, suomenkielinen verkkotoimittaja / finskspråkig webbredaktör,
070-577 56 61, martin.vonpfaler@haninge.se

Patrick Winther, vähemmistökoordinoija / minoritetssamordnare,
070-213 31 36, patrick.winther@haninge.se

Vastaava julkaisija / Ansvarig utgivare:

Ingeborg Giegold, viestintä- ja markkinointipäällikkö / Kommunikations- och marknadschef,
08-606 47 55, ingeborg.giegold@haninge.se

Etusivun kuvat / Bilder på framsidan: Mostphotos, Tiia Heinola och Martin von Pfaler.

Número 2 • 2023 – lehden 20. numero. Julkaistu lokakuussa 2023.

Nummer 2 • 2023 – nummer 20 totalt. Publicerad i oktober 2023.